EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 23.8.2011
KOM(2011) 523 v konečnom znení

2011/0227 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY

ktorým sa mení a dopĺňa vykonávacie rozhodnutie 2011/344/EÚ o poskytnutí finančnej pomoci Únie Portugalsku

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Rada na žiadosť Portugalska poskytla Portugalsku 17. mája 2011 finančnú pomoc (vykonávacie rozhodnutie Rady 2011/344/EÚ) na podporu dôsledného programu ekonomických reforiem, ktorého cieľom je obnoviť dôveru, umožniť návrat hospodárstva k udržateľnému rastu a ochrániť finančnú stabilitu v Portugalsku, eurozóne a EÚ.

V súlade s článkom 3 ods. 9 rozhodnutia 2011/344/EÚ Komisia spolu s MMF a v spolupráci s ECB uskutočnila prvé prehodnotenie s cieľom posúdiť pokrok pri vykonávaní dohodnutých opatrení, ako aj ich účinnosť a hospodársky a sociálny vplyv.

Berúc do úvahy nedávny hospodársky, fiškálny a finančný vývoj a politické opatrenia sa Komisia domnieva, že sú nevyhnutné obmedzené zmeny podmienok hospodárskej politiky, ktoré tvoria základ pomoci, aby sa zaistilo dosiahnutie cieľov programu, ako je vysvetlené v odôvodneniach navrhovaných zmien a doplnení vykonávacieho rozhodnutia Rady.

2011/0227 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY

ktorým sa mení a dopĺňa vykonávacie rozhodnutie 2011/344/EÚ o poskytnutí finančnej pomoci Únie Portugalsku

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) č. 407/2010 z 11. mája 2010, ktorým sa zriaďuje európsky finančný stabilizačný mechanizmus[1], a najmä na jeho článok 3 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Rada na žiadosť Portugalska poskytla Portugalsku finančnú pomoc (vykonávacie rozhodnutie Rady 2011/344/EÚ zo 17. mája 2011) na podporu silného programu ekonomických reforiem, ktorého cieľom je obnoviť dôveru, umožniť návrat hospodárstva k udržateľnému rastu a ochrániť finančnú stabilitu v Portugalsku, eurozóne a EÚ.

(2) V súlade s článkom 3 ods. 9 vykonávacieho rozhodnutia 2011/344/EÚ Komisia spolu s Medzinárodným menovým fondom (MMF) a v spolupráci s Európskou centrálnou bankou (ECB) uskutočnila prvé prehodnotenie pokroku, ktorý pri vykonávaní dohodnutých opatrení dosiahli vnútroštátne orgány, ako aj ich účinnosti a hospodárskeho a sociálneho vplyvu.

(3) Podľa aktuálnych prognóz Komisie pre rast nominálneho HDP (– 0,7 % v roku 2011, 0,0 % v roku 2012, 2,5 % v roku 2013 a 3,9 % v roku 2014) je fiškálna úprava v súlade s odporúčaním Rady pre Portugalsko z 2. decembra 2009[2] podľa článku 126 ods. 7 Zmluvy a je v súlade so smerovaním pomeru dlhu k HDP vo výške 101,1 % v roku 2011, 106,2 % v roku 2012, 107,3 % v roku 2013 a 106,4 % v roku 2014. Pomer dlhu k HDP by sa preto stabilizoval v roku 2013 a potom by začal klesať pri predpoklade ďalšieho pokroku v znižovaní deficitu. Na dynamiku dlhu vplýva niekoľko operácií pod čiarou vrátane rozsiahlych nákupov finančných aktív, najmä na účely možnej rekapitalizácie bánk a financovania štátnych podnikov, a rozdiely medzi vzniknutými a hotovostnými úrokovými platbami.

(4) Kvartálne kvalitatívne kritérium výkonnosti v oblasti hotovostného salda verejných financií za prvý polrok 2011 bolo splnené. Nedávne údaje však poukázali na vznikajúcu medzeru medzi

[1] Ú. v. EÚ L 118, 12.5.2010, s. 1.
[2] 15759/09

fiškálnymi trendmi a cieľmi na rok 2011 v oblasti deficitu. Prekračovanie výdavkov v prvom polroku, nedostatočné príjmy z nedaňových zdrojov, reklasifikácia niektorých operácií viedli k predpokladanému schodku vo výške približne 1,1 % HDP za celý rok 2011. Čisté náklady súvisiace s predajom Banco Português de Negócios (BPN) by k celkovému deficitu pridali ďalších 0,2 % HDP. Vnútroštátne orgány promptne zareagovali. Plnenie rozpočtu sa sprísnilo, zaviedol sa jednorazový príplatok k dani z príjmov fyzických osôb, predložilo sa zvýšenie sadzieb DPH na zemný plyn a elektrickú energiu od roku 2012 a zintenzívni sa predaj koncesií. Vnútroštátne orgány by sa zároveň mali pokúsiť prijať ďalšie konsolidačné opatrenia trvalej povahy a/alebo presunúť iné opatrenia plánované na budúci rok na skoršie obdobie. Prebiehajúcim procesom postupného prevodu bankových dôchodkových fondov do štátneho systému sociálneho zabezpečenia by sa výnimočne poskytol nárazník, ktorý by pomohol splniť cieľ v oblasti deficitu na rok 2011. Nadobudnuté aktíva týchto dôchodkových fondov by sa nemali použiť spôsobom, ktorý by bol škodlivý pre dlhodobú rozpočtovú udržateľnosť. Pokrok sa dosahuje aj pri posilňovaní hospodárenia s verejnými financiami prostredníctvom zlepšeného systému predkladania správ a monitorovania, ako aj prostredníctvom reformy rozpočtového rámca v súlade s odporúčaniami útvarov Európskej komisie a pracovníkov Medzinárodného menového fondu.

(5) Banky sa snažia o splnenie vyšších kapitálových požiadaviek, ako sa to vyžaduje v programe. Existujúce právne predpisy sa menia a dopĺňajú s cieľom posilniť rozšírený nástroj na podporu platobnej schopnosti. Kritickým ostáva vyvážené a organizované znižovanie zadlžovania bankového sektora pri súčasnom zabezpečení primeraných úverov pre dynamické sektory na podporu rastu. Pre BPN sa našiel kupec, aj keď táto transakcia ešte potrebuje schválenie od orgánov EÚ pre hospodársku súťaž. Pokrok sa dosiahol aj pri posilňovaní rámca dohľadu a regulačného rámca, a to aj prostredníctvom odbornej pomoci. Portugalské banky prešli záťažovými testami Európskeho orgánu pre bankovníctvo (EBA) z júla 2011 so zmiešanými výsledkami, z čoho vyplýva intenzívna potreba vykonať program reforiem na posilnenie sektora.

(6) Bez ohľadu na relatívne veľkú výšku prvej vyplatenej sumy ostáva hotovostná situácia vlády pod tlakom. Vysvetľujú to zvyšujúce sa potreby financovania štátnych podnikov, prudký nárast vyberania prostriedkov domácností zo sporiacich listov a pretrvávajúce napätie na finančných trhoch.

(7) Na obnovenie konkurencieschopnosti a zvýšenie rastového potenciálu je nevyhnutný pokrok v reformách pracovného trhu a trhu s produktmi. Vzhľadom na to boli predčasne (oproti plánu) zrušené osobitné práva štátu v súkromných spoločnostiach. Privatizačný program sa zrýchľuje a rozširuje. Zásadná a naliehavá reštrukturalizácia štátnych podnikov má v programe vlády najvyššiu prioritu. Pokračujú reformy trhu práce, ktorých cieľom je zjednotiť ochranu a práva pri pracovných zmluvách na dobu určitú a neurčitú, ako aj zriadiť fond na vyplácanie nárokov na odstupné zamestnancov, ktorý by financovali zamestnávatelia. Pokrok sa dosiahol aj v prípravách na tzv. fiškálnu devalváciu, ktorá by mala neutrálny účinok na rozpočet, pričom orgány ostávajú odhodlané urobiť v tejto oblasti zásadný prvý krok v rozpočte na rok 2012.

(8) Vzhľadom na tento vývoj by sa malo zmeniť a doplniť vykonávacie rozhodnutie Rady 2011/344/EÚ,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Článok 3 vykonávacieho rozhodnutia Rady 2011/344/EÚ sa mení a dopĺňa takto:

(1) v odseku 5 sa písmená a), b) a c) nahrádzajú takto:

„a) Portugalsko plne realizuje fiškálne konsolidačné opatrenia predpokladané v rozpočte na rok 2011 vo výške približne 9 miliárd EUR a dodatočné konsolidačné opatrenia, ktoré vláda odvtedy oznámila. S cieľom kompenzovať nepriaznivé rozpočtové trendy a vynárajúce sa riziká v oblasti dosiahnutia cieľového deficitu na rok 2011 portugalská vláda sprísni plnenie rozpočtu, implementuje už schválené jednorazové zvýšenie v kontexte dane z príjmov fyzických osôb v roku 2011, presunie z roku 2012 na 1. október 2011 zvýšenie sadzby DPH za zemný plyn a elektrickú energiu a zintenzívni predaj koncesií. Vláda sa zároveň pokúsi prijať ďalšie konsolidačné opatrenia trvalej povahy a/alebo presunúť iné opatrenia plánované na rok 2012 na skoršie obdobie. Prebiehajúcim procesom postupného prevodu bankových dôchodkových fondov do štátneho systému sociálneho zabezpečenia sa výnimočne poskytne nárazník, ktorý by pomohol splniť cieľ v oblasti fiškálneho deficitu na rok 2011. Nadobudnuté aktíva týchto dôchodkových fondov sa nepoužijú spôsobom, ktorý by bol škodlivý pre dlhodobú udržateľnosť.“

„b) Portugalsko prijme opatrenia na posilnenie hospodárenia s verejnými financiami. Portugalsko vykoná opatrenia, s ktorými sa počíta v novom zákone o rozpočtovom rámci, vrátane zriadenia strednodobého rozpočtového rámca, vypracuje strednodobú fiškálnu stratégiu a zriadi nezávislú fiškálnu radu. Rozpočtový rámec na miestnej a regionálnej úrovni sa výrazne posilní, a to najmä zosúladením jednotlivých finančných zákonov s požiadavkami zákona o rozpočtovom rámci. Portugalsko zlepší vykazovanie a monitorovanie verejných financií, najmä nedoplatkov; zriadi stratégiu na vyrovnávanie nedoplatkov a posilní pravidlá a postupy v oblasti plnenia rozpočtu. Portugalsko začne systematicky a pravidelne analyzovať fiškálne riziká v rámci procesu rozpočtovania vrátane rizík vyplývajúcich z verejno-súkromných partnerstiev (PPP) a zo štátnych podnikov.“

„c) Portugalsko bude naďalej posilňovať fungovanie trhu práce, a to najmä prijatím opatrení na reformu právnych predpisov na ochranu zamestnanosti, stanovovania miezd a aktívnych politík trhu práce.“

(2) v odseku 5 sa písmeno e) nahrádza takto:

„e) Portugalsko bude naďalej otvárať svoju ekonomiku hospodárskej súťaži. Vláda prijme nevyhnutné opatrenia, aby zabezpečila, že portugalský štát alebo ktorýkoľvek verejný orgán neuzatvoria ako akcionári akcionárske dohody, ktorými by sa obmedzil voľný pohyb kapitálu alebo vplyv kontroly manažmentu nad spoločnosťami. Nový privatizačný zákon bude zároveň rešpektovať zásady voľného pohybu kapitálu a neudelí ani neumožní štátu disponovať osobitnými právami. Uskutoční sa revízia zákona o hospodárskej súťaži s cieľom zvýšiť rýchlosť a účinnosť presadzovania pravidiel hospodárskej súťaže.“

(3) v odseku 5 sa pridávajú písmená g) a h):

„g) Portugalsko prijme opatrenia na zlepšenie efektívnosti a udržateľnosti štátnych podnikov na ústrednej, regionálnej aj miestnej úrovni. Portugalsko vypracuje komplexný dokument stratégie pre

štátne podniky, v ktorom sa prehodnotí tarifná štruktúra a poskytovanie služieb, a plán na sprísnenie úverových požiadaviek od roku 2012. Portugalsko bude vykonávať priebežné plány s cieľom znížiť prevádzkové náklady v priemere najmenej o 15 % v štátnych podnikoch ústrednej štátnej správy mimo sektora zdravotníctva a vypracuje rovnocenný plán pre štátne podniky regionálnej a miestnej samosprávy.“

„h) Portugalsko vykoná privatizačný program. V roku 2011 sa predajú najmä podiely verejného sektora v spoločnostiach EDP, REN a GALP, a ak to umožnia podmienky na trhu, aj v spoločnosti TAP. Vypracuje sa strategický plán privatizácie spoločnosti Parpública. Privatizačný plán do roku 2013 sa bude vzťahovať aj na spoločnosti Aeroportos de Portugal, pobočku pre nákladnú dopravu CP, Correios de Portugal a Caixa Seguros, ako aj na niekoľko menších firiem.“

(4) v odseku 6 sa písmená a) a b) nahrádzajú takto:

„a) Rozpočet na rok 2012 zahŕňa rekalibráciu daňového systému, ktorá bude z pohľadu rozpočtu neutrálna, s cieľom znížiť náklady na pracovnú silu a posilniť konkurencieschopnosť. Reforma sa vypracuje v konzultácii s EK, MMF a ECB.“

„b) Do rozpočtu na rok 2012 sa zahrnú opatrenia vymedzené v odôvodneniach c) a d) vo výške najmenej 5,1 miliardy EUR. Ďalšie opatrenia, hlavne na strane výdavkov, sa použijú na vyplnenie možnej medzery vyplývajúcej z vývoja rozpočtu v roku 2011. Vláda vypracuje aktualizované posúdenie rozpočtovej situácie a vyhliadok s cieľom prerokovať rozpočet na rok 2012 s EK, MMF a ECB pred tým, ako ho schváli vláda.“

(5) v odseku 8 sa písmená a), b) a c) nahrádzajú takto:

„a) povzbudí banky, aby posilnili svoje kolaterálové nárazníky a monitorovali emitovanie bankových dlhopisov zaručených vládou, ktoré bolo schválené do výšky 35 miliárd EUR v súlade s pravidlami EÚ pre štátnu pomoc;“

„b) bude pozorne sledovať plány, ktoré predložili banky na dosiahnutie pomeru základného kapitálu Tier 1 vo výške 9 percent do polovice roka 2011 a 10 percent najneskôr do konca roka 2012. Ak banky nedokážu dosiahnuť prahové hodnoty kapitálových požiadaviek včas, môžu dočasne požiadať o poskytnutie verejných prostriedkov pre súkromné banky prostredníctvom nástroja zriadeného na podporu platobnej schopnosti bánk v hodnote 12 miliárd EUR.“

„c) zabezpečí vyvážené a organizované znižovanie zadlženia bankového sektora, ktorý je naďalej kritický pre trvalé odstránenie nerovnováh v oblasti financovania. Cieľom bánk v oblasti financovania je zníženie pomeru úverov k vkladom na približne 120 percent a zníženie miery spoliehania sa na financovanie z eurosystému počas trvania programu. Portugalská centrálna banka by mala požiadať banky, aby do konca septembra prehodnotili svoje plány financovania. Tieto plány financovania sa budú prehodnocovať každý štvrťrok a začne sa od druhého programového prehodnotenia. V prípade odchýlok od plánov financovania bánk prijme Portugalská centrálna banka vhodné opatrenia.“

(6) v odseku 8 sa písmeno e) nahrádza takto:

„e) zabezpečí, aby bola štátom vlastnená Caixa Geral de Depositos (CGD) zoštíhlená s cieľom zvýšiť podľa potrieb kapitálovú základňu jej kľúčovej bankovej divízie. Potrebné prostriedky na zvýšenie kapitálovej základne by mali prísť zvnútra skupiny. Skompletizuje predaj Banco Português de

Negócios (BPN) po získaní súhlasu Európskej komisie v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže a štátnej pomoci.“

Článok 2

Toto rozhodnutie je adresované Portugalskej republike.

Článok 3

Toto rozhodnutie sa uverejní v Úradnom vestníku Európskej únie.

V Bruseli

Za Radu
predseda